

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St, 865

XIXème ANNÉE

1 Mars 1924 — No 163

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

آبونمان : سنه لگی [۲۴ نسخه]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ یچی ایرادر .

اداره خانه سی

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

اون طقوزنجی سنه

نومرو ۱۶۳ - ۱ مارت ۱۹۲۴

بر ظلمت مجهولیت احاطه ایدر . ۱۶ نجی عصرک نهایتندن بری
کنندیسنه پدر اولاراق ، زن دوستلنی خاطر نشان تاریخ اولان
قرال (برنجی فرانسوا) یی ویرن بر بروایتک ، بو ظلمت
مجهولیت ، شهبسز شریک جرمی اولدی ؛ بو روایتک دوغریه
بکزمه یین بر مصالحدر : فقط حیاتی یاخود مماتی خلک مخله سنه
شدتلی بر صورتده تأثیر ایتش اولان کیمسه لک خاطره سی
اطرافنده پک چابوق تشکل ایدن کاه محتشم ، کاه مدھش افسانه یه
مربوط بر مصالحدر .

مدید اویوشوقلغندن ذکای بشرک چکیلوب چیق ریلدینی دور
اولان بو « Renaissance رونه سسانس » دورنده ذکای بشر
مساوی عشق و اشتیاق ایله ، ماضیه و آتییه دوغر و منجذب
کورونیوردی و مشرک عالم عتیق دنده ، عالم جدید دنده فکر
ایسته یوردی . (ایتالیا) ، ملترک بیوک مملعه سی ایدی .
بناء علیله (دوله) ، فرانز « ئومانیست » لردن (نیقولا
بهرو Berauld) نک زماننده ، (پاریس) ده برسنه تحصیلده
بولوندن صوکره ، ۱۵۲۶ ده ، ایتالیا یه ، بو صناعات و ادبیات
مملکته کیتدی . (پاردو) ده (سیمون دوویل نوو) ک
عالمه درس لرینه دوام ایله بیوک برعالم ، وشعرلنده (نه لن)
اسمیه ذکر و تعبیل ایتدیی کمنج و کوزل برقیزه مفتون اولدینی
(وندیک) دده مکمل برعاشق اولدی ؛ اوصره دده درک استادی
وحی (سیمون دوویل نوو) ی ضایع ایتدیکندن ، روحندن
آلم وشفقتله دولو شوقمه صاحیلوردی :

« اگر اولملرک روح لر برنیده حسیات محافظه ایدر لسه ،
بالمقله سنی الی غیر انهایه سومه ک اولانی سو . ایتالیا سمانسک
انکشاف ایتدیرمش اولدینی آکلاشیلار بوسهات هیجان و شدت
حیات شایان دقتدر . اونک ایچون علم محبتی ، قادی عشق ،
علی لاده برعشق کبی وجد و هیجانلرله دولو اولدی . قلاب
سوکیلری کبی قیصتا نجلک بتون آرامسز قلرینه ده آشنا و عدا یه
خاص اولان محبتلردن بر محبتله (چیمپهرون) م مفتون اولدی .
(سقالیجر Scaliger) [*] ایله آره سنده ایشته بو سببله
شدید بر رقابت ظهور ایتدی .

[*] مشهور بر ایتالیان « فیلولوغ » وطبی در . فیلولوغ
برلسانک تاریخ ادبیات و علم صرف نقطه نظرندن مدق و متحرری
دیمکدر . بوشعبه علمه فیلولوجیا دیرلر . دارا فتونلرده فیلولوجیا
فاکولته سی یعنی شعبه سی . لسان ، ادبیات و تاریخ علملری شعبه سی در .

حریت فیکریه شهیدلری

۶

حریت فیکریه و بالخاصه بو حریتی مطبعه واسطه سیله مظفر
وحاکم قیلماق یوکمه شهید کیدنلرک سرامندن بر مثال آلماتی
ایسته نیرسه اک اول کوزه (ئتیه دوله Etienne Dolet)
چارپار . بو شهید بلنک ترجمه حالی و جان خراش منقبه شهادتی
1865 تاریخنده بر چوق کزیده مؤرملر طرفندن وجوده
کتیریلش و ایوم نسخه سی قلامش اولان قیمتدار ونادر بر
کتابده بولونور .

بو کتابک آدی « تیزیل کتب » فرانسه ده دار آعالجی
تاریخی درکه اصلی شویله در :

LE LIVRE ROUGE

Histoire de L'ECHAFAUD EN FRANCE

بناء علیله شهید معظمک منقبه شهادتی یازارکن بو قانلی
کتاب دن استفاده ایدیسوز : بونی یاران Eugene Asse در :
اگر انسانیت ، رقیه دوغر یوردیکی اثناده تسلطات
و تمدیاته معروض اولسی و در آغاچنه چیقه ماسی مندر بولنیورسه
عقلک و علمک اک قرتلی یاردمچیسی اولان مطبعه نک قهر و ته ایه
طبعه اولاجق ایشانی قریبانر ، اک بوسک شهیدلر تدارک ایتسه
پک طبیعی ولابد بدی . (دوله) کندی فیکر لرینی نشر ایتک
و دیگر لرینک فیکر لرینه واسطه انتشار اولق حق ، حیاتلری
بهاسنه مال اولان نسالردن در .

کمنج فعال آتشین و حرارتکار ایدی . اون آلتنجی عصرک جهان
بول بول آتدینی یکملنکره ذکاسی آچقیدی . فیاض بر بخله و شاعر
استعدادینه مالکیدی . حیاتی و حیانه کوزلک و شرف و یرن هر شیئی سو-
ردی فقط بواوصافک جمله سنه بر متبحرک آهنین سکونت و ثباتی علاوه
ایتدیکندن ، نظرت ذاتیه سی مقتضاسی اولاراق زمانک اک
مشهور واک جسور یازیرینک طابعی اولمایه عادتا مدعو ایدی .

(Clément Marot قله مان مارو) (Rabelais رابوله)
بلنکده (Calvin قاون) (دوله) نک مطبعه سنی قولالتمش
و (دوله) ده بر دوست ، بر طرفدار واکثریا بر رقیب بولمشلردر .
۱۵۰۹ تاریخنده (اورله آن) ده دوغمشدی ، مشائی

بوحضور وسعادت چوق سورہ دی . دیگر مطبعہ صاحبگیری ، (دولہ) نک ناموسکارانہ استفادہ ایتدیکنی حقدوحسد کوزیلہ کوردیلر . بوغبط وکینہ ، مطبعہ عملہ سنک یعنی مرتب وماکنیستلرک دعوارینی ، داها چوق یومیہ وغدا آلامق طلبلرینی مدامہ وتشجیع ایتہسندن متولد وداها وخیم ریغیط دلاوہ اولوندی . دشمنلری اونی ضعف اعتقاد ایلہ معلول ، دینسز دیہہ Frère Mathieu یہ اخبار ایتدیلر بو آدام فرانسه قرالبتندہ ایمانک اینکیزتور ژمنہ رالی واهیاتندہ دوقتور ایدی . (دولہ) توفیق وبو اینکیزتورک حضورینہ جلب اولوندی (دولہ) حراندیشانہ کتابلر طبع وبولعت زده اثرلرک باشنہ ؛ دقتلہ اوقوناسنی توصیه واتشوبق ایدر مقمرہ لر ، افادہ لر علاوہ ایتکلہ اتہام اولونیوردی . (جنوہ انجیل) فی و(فالوہ) نک (مہ لانتختون) نک بعضی یازیلریتی طبع ایتکلہ منظون ایدی .

بولردن ماعدا (دولہ) یہ پرهیز زمانندہ اتیک ، نماز زمانلری اثناسندہ دیشاریدہ کزینک ، نماز وقتدہ ، وعظ وقتندن داها آزکلیسادہ اثبات وجود ایتک کبی شیلردخی عطف اولونیوردی ؛ بواہیہ برپروستان شعاری ایدی . برده یزلرنده روحک ابدیتندہ ضعف ایمانہ دلالت ایدن شیلر کورولویوردی . کندیسنی مدافعہ ایتک ایستہ دی ؛ فقط بوطرز مذاقمہ دہ بابی رضانک دارآغاچنہ چکیلدیکی صرہ دہ اوقودینی

خوش آن روزی که خود را بر سردار فنا بینم

سرم کردد بلند و عالیا زیرا بینم

بیتیلہ دیگر برشاعرک ترنہ ایتدیک

منصور وارکر بکشدت بیای دار

مردانہ پای دار : جهان پایدار نیست .

بیتی اونک حاصی ، سفلیات و اسافلہ قارشی متبالی روحنده ظنین انداز اولیوردی . اینجہ وکسکین بر استنرا مدافمانندہ بلایریوردی . 1542 سنہ سی تشرین اولنک ایکنجی کونی حکم صادر اولدی . اعتقادسز واعتمادسزلرک مدافعی اولقلہ مہتم ارلش وعدلیہ بہ تسلیمنہ قرار ویرلشیدی . اوزمان دولنک عدلیہ سی ، انکیزتورلرک ویردیکلری لعینانہ قرارلیری اجرا ایدردی (برنجی فرانسوا) امدادینہ یتشمہ مش و « علم مسلکینہ بر مکافات اولقی اوزرہ » عفو ارادہ سی اصدار ایتہ مش اولسہیدی زواللی (دولہ) بیتمش اولاجقدی . برسنہ محبوسیتدن صوکرہ ۱۵۴۳ سنہ سی تشرین اولنک ۲ نجی کونی سربست بر اقلیدی . بو کتابلرینک (نوتردام) کلیسا سنک معظم چاک جالہ نامدہ اولدینی حالہ بو کلیسا سنک حویلیندہ یاقیلدینی تماشا ایتہ کیتمک ایچون بوسربستی دن استفادہ ایتدیمی ؟ بوراسی معلوم دکلدرد . فقط (لیون) عودت ایتک تدبیرسزلکنندہ بولوندی . اورادہ ایرتسی سنہ نک کانون ثانی آئندہ تکراروعینی سبیلرلہ توقیف اولوندی . بودقمہ سلامتی فرارادہ آرادی محافظنہ خانہ سندنہ بولنان قوتلی بر موسقات شرانجی تقدیم ومست خراب اولوتجیہ قادرثوہ کیدوب برابر ایچمہی تکلیف ایتدی [مابعدی وار]

عبداللہ جودت

(ایتالیا) ، آرتق فعالیت ذکائیہ سنہ هیچ برشی عرض ایتز اولونجہ (فرانسه) یہ عودت ایتدی . زیرا بر منظومہ سندنہ شو پارچہ واردر :

« بنم میل طبعیم دائما او کرئمہ در ؛ هانکی محل وموقعدہ اولورسہ اولسوز هیچ برشی او کرئمکیزین بر قاچ کونم چکرسہ درحال تبدیل مقام ایتقم لازمدر . »

(طولوز) ع حقوق تحصیلنہ کیتدی . ۱۵۳۰ سنہ سی ایدی ؛ اوزمان هنوز یکریمی بر یاشندہ بولونیوردی . شهرت بلاغتی ، ملنک طلبہ سی طرفندن خطیب انتخاب اولونماسنی تأمین ایتدی ؛ درحال (پالماتو) نک بر قرارینہ قارشی ، جمعیتلر تشکیلی حریتک مدافعہ سنی درعہ دہ ایتدی . و اونک آتشین سوزلری آئندہ پارلمانترنک بوقرار قانویسی ، « برہیز کار حاکمرک حکمی دکل ، صیزمش سرخوش آداملرک رؤیاسی » اولدی . عاہندہ صادر اولان برنی ارادہ سی بو لسان پرهیزسزلکننک مکافاتی [!] اولدی . اوزمان (لیون) ع ، بیک ایتایان قرولویسنک بر آزر حریت کتیردیکی بو شہرہ چکیلدی ؛ متبحر ولماق اعتباریلہ مقابلہ سی تماما حاضر دی ، ۱۵۳۶ دہ *Commentaire de la langue latine* ی نشر ایتدی بو اثر (دولہ) نک شهرتی تأسیس و (برنجی فرانسوا) نک حامیہ سنی جلب وتأمین ایتدی . بو حامیہ چوق کچمہ دن محاج اولدی . اثر قضای یوقمہ شدت طبع اثری ییلنمز ، کندی قولنہ کورہ واقع اولان بر عجوبی دفعا (ہانری کیو) اسمندہ بر رسائی اولدوردی . بوندن دولای تعقیب اولونماقندہ ایکن قرال طرفندن عفو ایدیلدی . وحق کندی آثارینی و باشقارلینک ثرلرینی طبع ایتہ سنہ قرال دن مساعدہ استحصال ایتدی .

بو حادثہ ، (دولہ) نک دوستلری طرفندن ، شرفنہ ویریلن بر ضیافتندہ تسعید اولوندی . بو ضیافتندہ نفیدن وبلکدہ حیا باہیلماقندن قورنولہ بیامش اولان درین متفکر (رابولہ) و (نوسنہ) ، بیوک (بودہ) ، (دانہ) کبی لسان بوناتی علماسی . (قلممان مارو) ، (سالون ماقرون) ، (دانہیر) الخ کبی زمانک شمراسی حاضر ایدی . (دولہ) نک اطرافندہ مسرت عظیم ایدی . کندیسنی ذوق و سرورینی ، طالعه اعتماد زرافیلہ تعدیل وتجدید ایدییوردی . اونک ایچون استقبال قارالاق کورونیوردی . برکیسمیہ پایلان برحقسزلرک وحق کندیسنی عقوبت قانونیہ دن قوتامق صورتیلہ اولسہ دہ ، عموم ایچون بر تہدیدی متضمن اولدیفنی آکلایوردی . انسانلرک عدالتنہ اعنادی فالمامشیدی . ای مرشیٹک خداوندی اولان اکلہرسزدن یاکیز بر لطف استرحام ایدہ رم :

« نہ ناموسم ، نہ حیاتم عدلیہ نک بر قرارینہ هیچ بر زمان

باغلی اولماسین . ثروت دن بحث ایتیمورم ، اوسزہ لایق شیلر دکلدرد » دییوردی حائز اولدیفنی رخصتلہ (لیون) دہ بر مطبعہ تأسیس ایتدی . بو مطبعہ آرز زماندہ مشہور اولدی . اولندی ، مسعود برعائلہ وجودہ کادی . بر ارکک اولادی اولدی . بونک ایچون کوزل اہاملر وائی نصایح ایلہ مالی بر منظومہ یازدی